

**CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/CATEDRELOR
VACANTE/REZERVATE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
21 iulie 2026**

Probă scrisă

LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ

VARIANTA 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de patru ore.

Drabaren o təksto thaj xramosaren nùmaj rromanes so mangel pes and-e pučhimata dine maj tele!

Sas jekhvar jekh barvalo manuș, kaj živelas kòrkorro. Les na maj sas les nijekh nămo. Kodolesqe, vov sas but biloșalo, thaj na žanelas sar te arakhel pesqe jekh nămo, ke vov na maj kamelas te prandisarel pes vaș o dujto var, sosθar vov jubisardăs but pesqe rromnă.

And-jekh dīves avilăs lesqe jekh biarakhli godī, te žal texarinăθe andar o diz thaj o jekhito živutro savo inklōla anglal lesθe, te avel lesqe sar dēszo čhavorro. Gelindoj kadă bi resesqo, maladilăs jekhe tikne sapeça. O manuș pučhlăs e saporres te kamel te avel lesqo dēszo čhavorro, kaj dela lesqe sa so kamela, haj kana merela mukhela lesqe savorro lesqo barvalipen.

O sap phendăs ke kamel, nùmaj te keren jekh xatāripen.

– Savo xatāripen te keras? pučhlăs o manuș.

– Na mangav tuθar khanč maj but, nùmaj te ingeres man p-e dume – phendăs o sap. O manuș kamlăs loșalo thaj o sap thovdăs pes trujal lesqi korr. Atunčaθar, e duj sas bixulavde. Sa e bută kerenas len khethanes, xanas khethanes, sovenas khethanes thaj sas naisarde jekh kolaveresθar.

O manuș dăs le sapes sa so kamlăs thaj jubindăs les sar pesqe čhaves. Nùmaj ke, o manuș phurilăs, haj o sap barilăs. O manuș na maj šajindăs te inkerel le sapes p-o dumo ke sas bandārdo e dumenθar – o sap mištīpnasθar barilăs but. Ivăθe sa manglăs o manuș pesqe dēszo čhaves te del pes tele, măkar vaș varesode căsură, te maj šaj phurdel vi vov vestes, o sap na miškindăs pes thanesθar, godīsarindoj pes k-e penqo purano xatāripen. O phuro na maj žanelas so te kerel thaj gelăs k-o krisarno te kerel lesqe căcipen.

– Vastde man krisarnea, ke na maj šaj inkerav odobor pharipen!

Tha, kana o sap phendăs e krisarnesqe ke si les jekh xatāripen le phureça, o krisarno phendăs ke na si les so te kerel.

O manuș telărdăs kaθar i krislin maj rușlo sar maj anglal. P-o drom karing lesqo kher, dikhlăs niște čhave save khelenas pen thaj gelăs maj paše lenθar. Jekh maj godăver čhavo beșlăs p-jekh kašt, vov sas o thagar, haj pașal lesθe, p-jekh maj tikno kašt, beșelas jekh čhaj – i thagarni.

E kolaver čhave kidenas pen karing lenθe, așunindoj e zorphenimata. O manuș pučhlăs le čhaven te šaj keren vi lesqe kris. Von amboldine lesqe ke šaj. Atunč o manuș phendăs pesqo pharipen. Kana kamlăs o sap te phenel vareso, o godăver čhavo čingardăs karing lesθe:

– Sar vakăres tu kothar opral le thagareça? Na žanes so k-i kris si te beșes tele p-i phuv? Kana o sap dăs pes tele, o godăver čhavo phendăs:

– Kadava čhavo, kaj na si les mila pesqe dadesθar, na trebal te dikhel e khamesqi dud. Haj čhavalen, maren les barrença! thaj e čhave dine barrença and-o sap ži kana mudarde les.

O manuș gelăs khere skăpisardo e krisaθar savi kerdăs la o godăver čhavo.

(O godăver čhavo - adaptăcia thaj o amboldipen kerde kaθar i Noemi Kordovan palal o Petre Ispirescu)

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. Xramosaren savo si o titulo, o autòro thaj e personàžură andar o dino tèksto! **3 pùnttură**
2. Ambolden rumunikanes e anglutne 12 rëndură andar o tèksto dino maj opre! **6 pùnttură**
3. Nakhaven i sintagma **o barvalo manuś** andar le savorre 8 kèzură (nominativo, akuzativo, genitivo, dativo, lokativo, ablativo, sociativ-instrumentàlo vi vokativo), vi ka-o jekhipen, vi ka-o butipen! **8 pùnttură**
4. Den i paradigma e kernavnăqi/ e verbosqi **dikhel** ka-e savorre vaxta e indikativone modosqe (o akanutno vaxt, o avutno vaxt, o imperfèkto, o nakhlo vaxt thaj o po but sar perfèkto vaxt)! **10 pùnttură**
5. Alosaren andar o dino tèksto trin alava and-e save si postpozicionàlo grafème! Xramosaren and-e save kèzură si von! **3 pùnttură**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. Xramosaren, and-e 15-20 rëndură, palal **Sosθar e rromane siklòvne trebal te lien kotor/ participisaren ka-e rromane čhibăqe kùrsură/ òre?** **15 pùnttură**

E pùnttură avena dine kadjal:

- a) Kana sikavena sosθar si importànto vaś e siklòvne te lien kotor/ participisaren ka-e rromane čhibăqe kùrsură/ òre; **5 pùnttură**
- b) Kana sikavena duj àkcie kaj trebal te keras len kaj te keras i promovàcia e rromane čhibăqi; **4 pùnttură**
- c) Kana vakărena palal štar umala/ domenivură and-e save trebal te utilizisaras i rromani čhib. **4 pùnttură**
- d) Kana tumaro xramosaripen si lačo: na si kerde gramatikàlo, leksikàlo vi punktuaciaqe doša. **2 pùnttură**

2. Xramosaren, and-e 15-20 rëndură, so tume xatären andar o mothovipen: **E terne rroma trebal te na bistaren kaθar von astarde! So trebal te keren e terne vaś i rromani komunitèta?**

15 pùnttură

E pùnttură avena dine kadjal:

- a) Kana sikavena sosθar si importànto kaj e terne te na bistaren kaθar von astarde; **5 pùnttură**
- b) Kana sikavena duj àkcie kaj trebal te keren len e terne vaś i rromani komunitèta; **4 pùnttură**
- c) Kana vakărena palal štar voluntariatosqe àkcie save d-ašti te keras len le rromane ternenča. **4 pùnttură**
- d) Kana tumaro xramosaripen si lačo: na si kerde gramatikàlo, leksikàlo vi punktuaciaqe doša. **2 pùnttură**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

1. Keren jekh butăqi fiśa savi šaj te utilizisaren/ labăren la ka-e klasaqo kotor **O substantivo/ i navni, i eftato klàsa!** And-i kadaja butăqi fiśa trebal te avel tumen 5 mangimata/ klasaqe bută **10 pùnttură**

E pùnttură avena dine kadjal: _____

- a) Kana respektisaren le mangimatenqo gin: 5 klasaŋe bută; **1x5=5 pùntură**
- b) Kana le mangimaten si len jekh zantrikano/ štincifiko koncinùto/ ander; **2 pùntură**
- c) Kana tumaro xramosaripen si lačo: na si kerde gramatikàlo, leksikàlo vi puntuaciaŋe doša. **2 pùntură**
- d) Kana avela tumen jekh šukar vi ordonisardo xramosaripen **1 pùnto**

2. Vakăren, and-e 20-30 rëndură, palal **Sar siklăren le siklōvnen jekh epikano tēksto? Save si e siklăripnasqe etăpe? D-ašti te vakăren sar keren o siklăripen e tektosqo dino maj opre „ O godăver čhavo - adaptàcia thaj o amboldipen kerde kaθar i Noemi Kordovan palal o Petre Ispirescu”.** **12 pùntură**

E pùntură avena dine kana:

- a) sikavena save si e etăpe tire lekciaŋe; **4 pùntură**
- b) xramosarena palal e mètode save utilizisaren len; **3 pùntură**
- c) vakărena palal e didaktikane materiàlură/ maškara utilizisarde; **2 pùntură**
- d) sikavena sar keren e siklōvnenqi evaluàcia; **2 pùntură**
- e) tumaro xramosaripen si lačo: na si kerde gramatikàlo, leksikàlo vi puntuaciaŋe doša. **1 pùntură**

3. Prezentisaren, and-e 15-20 rëndură, **Sar siklăras i romani? So didaktikane metòde labăras/ utilizisaras?** **8 pùntură**

E pùntură avena dine kana:

- a) prezentisarena save si e utilizisarde didaktikane metòde; **4 pùntură**
- b) prezentisarena duj mètode save utilizisaren len; **2 pùntură**
- c) vaš o zantrikano koncinùto/ ander; **1 pùntură**
- d) tumaro xramosaripen si lačo: na si kerde gramatikàlo, leksikàlo vi puntuaciaŋe doša. **1 pùntură**